

## Οι πρωτεργάτες της ελευθερίας του τύπου επί τουρκοκρατίας.

Γράφει ο Κωνσταντίνος Χολέβας – Πολιτικός Επιστήμων.



Συμμετέχω και εγώ με χαρά στην επέτειο των εννέα ετών από την έκδοση της ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ και στο αφιέρωμα για την Ελευθερία του Τύπου. Επειδή προετοιμαζόμαστε για την επέτειο των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση θεωρώ χρήσιμο να θυμηθούμε ορισμένες ηρωικές μορφές που αγωνίσθηκαν για την έκδοση εφημερίδων και βιβλίων στη μακρά περίοδο δουλείας του Ελληνισμού.

Παρά την εχθρότητα των Οθωμανών προς την ελληνική παιδεία και προς τα ελληνικά βιβλία (βλέπε σχετικά το βιβλίο του Γ. Κεκαυμένου: Το Κρυφό Σχολειό) ο σπουδαίος κληρικός του ΙΖ' αιώνας Κύριλλος Λούκαρις τόλμησε να φέρει τυπογραφείο από το εξωτερικό στην Κωνσταντινούπολη. Ήταν πλέον Οικουμενικός Πατριάρχης και έκρινε σκόπιμο να τυπωθούν στην ελληνική γλώσσα Ορθόδοξα Χριστιανικά βιβλία. Το τυπογραφείο προκάλεσε της συκοφαντίες των Ρωμαιοκαθολικών και τις υποψίες των Τούρκων. Λειτουργήσε μόνον από το 1626 μέχρι το 1627. Κατασχέθηκε από τις Οθωμανικές αρχές και από τότε απαγορεύθηκε στους Έλληνες να έχουν δικά τους τυπογραφεία στην Οθωμανική επικράτεια. Ο Κύριλλος Λούκαρις θανατώθηκε μαρτυρικά από τους Τούρκους το 1638 και το σώμα του ρίχθηκε στον Βόσπορο. Είναι ο Έλληνας πρωτομάρτυς της Ελευθερίας του Τύπου.

Τον επόμενο αιώνα η απαγόρευση των τυπογραφείων συνεχίσθηκε. Έτσι δύο μαχητικοί αδελφοί από τη Σιάτιστα της Μακεδονίας αποφάσισαν να ανοίξουν τυπογραφείο στη Βιέννη. Οι αδελφοί Πούλιος και Γεώργιος, γιοι του Μάρκου Πούλιου, αγόρασαν τα μηχανήματα από τον Αυστριακό κληρικό Μπαουμάστερ και άρχισαν το 1790 να εκδίδουν την πρώτη ελληνική εφημερίδα. Το έντυπο ονομαζόταν ΕΦΗΜΕΡΙΣ και οι εκδότες χρησιμοποίησαν μία αρχαϊζουσα εκδοχή του ονόματός τους: Μαρκίδαι Πούλιου, δηλαδή οι γιοι του Μάρκου Πούλιου. Η ΕΦΗΜΕΡΙΣ εξεδόθη επί επτά έτη και προετοίμασε το Έθνος για την απελευθέρωση. Είχε συνδρομητές στην υπόδουλη Ελλάδα και στην Ορθόδοξη Ανατολή. Το 1797 οι Αυστριακές αρχές έκλεισαν το τυπογραφείο, διότι εκεί τυπώθηκαν ο Θούριος και τα επαναστατικά κείμενα του Ρήγα Βελεστινλή. Οι αδελφοί Πούλιου είχαν αυστριακή υπηκοότητα και δεν παραδόθηκαν στους Τούρκους, όπως συνέβη με τον Ρήγα.

Η τρίτη αναφορά μας συνδέεται με τη δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου. Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι είχαν και την ελεύθερη εφημερίδα τους. Από την 1.1.1824 μέχρι τις 20.2.1826 ο Ελβετός Φιλέλλην Ιωάννης Ιάκωβος Μάγερ εξέδιδε τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, δύο φορές την εβδομάδα. Η εφημερίδα τόνωνε το ηθικό των πολιορκημένων και δημοσίευε πολιτικά άρθρα του Θ. Νέγρη, του Σπ. Τρικούπη και άλλων. Το τυπογραφείο υπέστη σοβαρές ζημιές από τις οβίδες των Τουρκοαιγυπτίων. Ο Μάγερ εφονεύθη κατά την Έξοδο του Μεσολογγίου στις 10.4.1826.

Αυτοί οι πρωτεργάτες της Ελευθερίας του Τύπου αξίζουν ιδιαίτερης τιμής από την Εκκλησία, την Πολιτεία και τα ΜΜΕ κατά τους εορτασμούς του 2021.

**Άρθρο στην ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, 1.12.2019**

**Πηγή :** [www.antibaro.gr/article](http://www.antibaro.gr/article)